

Rīgā, 18.05.2020. Nr.2-10/38

Pārresoru koordinācijas centra vadītājam Pēterim Vilkam
Valsts kancelejai

Par Konceptuālā ziņojumu "Par valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības politiku, valsts kapitālsabiedrību iedalījumu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības funkciju pakāpenisku centralizāciju" (VSS 361)

Latvijas Darba devēju konfederācija (turpmāk – LDDK) ir iepazinusies Pārresoru koordinācijas centra sagatavoto ***Konceptuālo ziņojumu "Par valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības politiku, valsts kapitālsabiedrību iedalījumu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības funkciju pakāpenisku centralizāciju"*** (turpmāk – Konceptuālais ziņojums).

LDDK atbalsta nepieciešamību uzlabot valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības politiku, veidojot kvalitatīvu diskusiju un pamatotu viedokļu veidošanu, vienlaikus pauž šādus konceptuālus iebildumus.

- LDDK iebilst** pret Konceptuālo ziņojumu kopumā, jo uzskata, ka tas neatbilst Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO, angliki – OECD) vadlīnijās un Deklarācijā par Krišjāņa Artūra Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību un Rīcībās plāna pasākumam (239.1) sagatavot priekšlikumus viena profesionāla kapitāla daļu turētāja noteikšanai, kura turējumā tiktu nodotas kapitālsabiedrības, kuras darbojas konkurences apstākļos, kā arī ***tās kapitālsabiedrības, kuras neīsteno valsts politiku attiecīgajā nozarē.*** LDDK uzskata, ka Konceptuālajā ziņojumā piedāvātais valsts kapitālsabiedrību iedalījums neatspoguļo un neņem vērā aspektu, ka valsts kapitālsabiedrības īsteno valsts politiku attiecīgajā nozarē. Konceptuālajā ziņojumā piedāvātie klasifikācijas principi balstās pamatā tikai uz kapitālsabiedrību komerciālo potenciālu. LDDK uzskata, ka Konceptuālajā ziņojumā nav pietiekami analizēta esošā situācija un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības problēmas, kuru vienīgais risinājums būtu kapitālsabiedrību pārvaldības centralizācija.

LDDK ierosina papildināt valsts kapitālsabiedrību iedalījumu (II daļa) ar nosacījumu par valsts kapitālsabiedrības lomu nozares politikas īstenošanā. Uzskatām, ka ir nepieciešams īpaši izvērtēt komerciālo (A Stratēģisku un ekonomisku aktīvu turētāji un / vai komerciāls potenciāls) valsts kapitālsabiedrību (12.-14.lpp.) nefinanšu mērķus un to ietekmi uz nozaru politiku īstenošanu. Uzskatām, ka pirms veidot sarakstu ar komerciālajām valsts kapitālsabiedrībām, kuru pārvaldība tiek centralizēta, ir nepieciešams rūpīgi izvērtēt pārvaldības modeļa maiņas ietekmi uz tautsaimniecību un sabiedrību. Iekļaujot kapitālsabiedrību A grupā bez izvērtējuma, var tikt apdraudēta atsevišķu nozaru ilgspēja, būtiski ietekmēta valsts un privāto komercsabiedrību investīciju politika, kā arī bremsēts nozaru izaugsmes potenciāls.
- LDDK iebilst** pret Konceptuālajā ziņojumā pausto nepieciešamību pārvērtēt līdzdalību valsts kapitālsabiedrībām, kuru kapitāla daļas ar likumu ir atzītas par neatsavināmām. Uzskatām, ka nav pamatojuma apgalvot, ka

neatsavināmās valsts kapitālsabiedrībās netiek veikts ekonomiskais un lietderības izvērtējums. Atgādinām, ka arī šo kapitālsabiedrību vispārējo stratēģisko mērķi apstiprina Ministru kabinets. Gan publisko personu kapitālsabiedrību vispārējā stratēģiskā mērķa, gan stratēģijas sagatavošanas procesā saistībā ar kapitālsabiedrības plānoto komercdarbību tiek rūpīgi izvērtēti gan lietderības, gan efektivitātes, gan arī konkurences apsvērumi, projekti un iestrādes tiek izdiskutētas ar plašu ieinteresēto personu loku, kā rezultātā šajos dokumentos tiek integrēts daudzpusīgs un sabalansēts viedokļu spektrs. LDDK aicina izvērtēt resursu izmantošanas lietderību, regulāri izvērtējot valsts līdzdalību neprivatizējamajās valsts kapitālsabiedrībās. Vienlaikus apsverams varētu būt ieteikums attiecībā uz neprivatizējamajiem uzņēmumiem (kapitāla daļām) paredzēt iespēju veikt atvieglotu izvērtējumu, lai pārliecinātos, ka joprojām pastāv apstākļi, kas bija par pamatu sākotnējam lēmumam, ka kapitāla daļas nav privatizējamas.

- 3 **LDDK iebilst** un aicina izvērtēt nepieciešamību Ministru kabineta līmenī izvērtēt līdzdalību, jo tas var veicināt politiskas iejaukšanās risku publisko personu kapitālsabiedrību darbībā, kas var negatīvi ietekmēt investīcijas. Īpaši neredzam pamatojumu politiskā līmenī izvērtēt valsts kapitālsabiedrību līdzdalību citās kapitālsabiedrībās, tādējādi demotivējot meitas sabiedrību attīstību, rezultātā samazinot investīcijas, kā arī tiks samazināta to tirgus vērtība.
- 4 **LDDK iebilst** pret iespējamajiem risinājumiem kapitāla daļu turētāja funkciju konsolidēšanai. Attiecībā uz priekšlikumu dibināt jaunu kapitālsabiedrību valsts kapitāla daļu pārvaldīšanai, arī šī valsts līdzdalība būtu vērtējama atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma (VPIL) 88. pantam, tādēļ šādas sabiedrības izveidošanas principi ir nedaudz neskaidri un šajā stadijā necaurspīdīgi, jo ar to savā ziņā tiek iedibināts neviennozīmīgi vērtējais "trasta" institūts attiecībā uz valsts īpašuma kapitāla daļu pārvaldīšanu. Ierosinātajā modelī veidosies koncerns un kapitālsabiedrību pārvaldība attālināsies no patiesā īpašnieka.
- 5 **LDDK iebilst** pret ziņojuma 11.daļas Secinājumiem (11.lpp.), jo tajos nosaukto problēmu risināšanai nav jāveic kapitālsabiedrību pārvaldības reforma. Minētās problēmas var risināt, stiprinot PKC un precizējot PKC funkcijas, kā arī **valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padomes funkcijas** ar precīzu deleģējumu. Ziņojumā kopumā nav saprotami Reformas virsmērķi.
- 6 Ziņojums paredz izmantot valsts kapitālsabiedrības kā instrumentu Latvijas kapitāla tirgus attīstībai. **LDDK ierosina** vispirms izstrādāt stratēģiju lielo valsts kapitālsabiedrību attīstībai, un finansējuma piesaistei. LDDK aicina atbalstīt valsts kapitālsabiedrību iesaisti jaunu inovatīvu produktu radīšanā (ražošanā), turpinot 2018. gadā uzsākto iniciatīvu par Inovāciju forumu.
- 7 LDDK papildus norāda, ka visas komerciālo valsts sabiedrību (A grupa) sarakstā iekļautās kapitālsabiedrības (AS "Latvijas Valsts meži", AS "Latvenergo", AS "Augstsprieguma tīkls", VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga", VAS "Latvijas dzelzceļš", VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs", VAS "Latvijas Pasts") ir valstij stratēģiski svarīgu infrastruktūru turētājas un pārvaldītājas un, ja tās normaīvo aktu jaunrades rezultātā tiktu pakļautas atsavināšanas riskam, tad minētais varētu rezultēties ar nespēju nodrošināt tiesību aktos un EK tiesību aktos noteikto pasākumu kopumu, kas radīs

būtiskus drošības riskus Latvijas Republikai. Līdz ar to, no Latvijas Republikas drošības apsvērumu prizmas raugoties nebūtu ieteicams atkārtoti izvērtēt neatsavināmo kapitālsabiedrību sarakstu.

LDDK uzskata, ka pirms izstrādāt Latvijai piemērotāko valsts kapitālsabiedrību pārvaldības modeli nepieciešama plašāka diskusija, tāpēc atkārtoti aicina nekavējoties sasaukt **valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padomi**, lai izdiskutētu reformas mērķus, kā arī reformas ietekmi ar visām ieinteresētajām pusēm. Atbilstoši nolikumam koordinācijas institūcijas padome ir tiesīga ne tikai saskaņot izstrādātos vadlīniju projektus, bet **arī sniegt priekšlikumus koordinācijas institūcijai arī par citiem ar publiskas personas kapitāla daļu pārvaldību saistītiem jautājumiem.**

Cieņā

Ģenerāldirektore (paraksts*)

L.Meņģelsone

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

lddk@lddk.lv
67225162